

ЧУДОМИР ЕСЕН

chitanka.info

Разтуриха последната барака и на площада, където имаше толкова живот, пъстрота, музика и песни, останаха само купчини смет, ненужни хартии, счупени стъкла и слама. Отиде си панаирът, последен празник на умиращото лято, а колко тъжно и пусто е сега навред! Мрачното и натегнало от влага небе се е свлякло толкова ниско, че ако не са камбанарията на новата черква и грамадният кичест кестен на Селимаа да го подпират, ще се стовари сякаш върху града и ще го задуши съвсем. Цяла нощ е ръмяло дъжд и едва призори спря, за да даде възможност, види се, на еснафите да излязат и отворят дюкяните си. Улиците още са пусти. На изток небето уж иска да се зачерви, а не може. Някаква бледокарминена ивица ту се покаже на хоризонта, ту изчезне зад мъглите. Врани грачат по покривите и разкъсани паяжини висят по мокрите дървета. Далечно по главната улица една прегърбена фигура крачи за към кафенето на пенсионерите. Там най-рано отварят и най-рано идва обикновено старият учител с черните очила, даскал Милко. Щом седне, извади лула, поръча кафе и се закашля. След него ще дотързузи превързан от години крак дядо Дамян Куцията. После дядо Бончо, дядо Велко Мутафчията, старият бирник при общината Стоян Грошът, някогашният певец черковен дядо Йовко Славейт и пр.

Всеки пристига, знае си мястото и на чужди стол не сядат. Кафеджията знае пък на всички вкусовете и слабостите и поднася, без да пита, на един чай, на други тежко, сладко, алатурка кафе, на трети тънко преварено, на четвърти с малко захар, а на дядо Йовка пък съвсем без захар. Той, клетият, освен гръдна жаба си има и захарна болест, та като му донесат кафето, ще бръкне в левия джоб на жилетката си, ще извади малка тенекиена кутийка от игли за грамофонни плочи, ще си вземе с треперещи пръсти зрънце захарин и ще го пусне в кафето. Докато чака да поизстине, за да не стои празен, ще почне да кашля и той. Захванат ли двамата — единият на тънко, а другият по на дебело, — ще се обади и дядо Дамян от тъгля до печката и след това, като по даден знак, започват всички заедно:

— Кха-кха-кхо-кхо, кху-кху!... — цял оркестър от най-странни и чудновати звуци и инструменти!

Един писука тревожно и отчаяно, като изгубено пиле, други стърже на пресеклица като изтърбушена латерна, трети буквално джавка като куче и въпреки че всяка сутрин все едни и същи мелодии изпълняват, току виж, че някой сбъркал. Надул се уж да вземе някоя

висока нота, па се задавил, опулил очи, засинял се или изгрухти изведнъж без време и място, или пък излети още по-високо в някакъв невъзможен фалцет.

Затова си имат и капелмайстор. Той е Тинко Бялмустакът. Ако всичко върви гладко, той само ще застане прав в средата, ще извади дългото си цигаре вместо диригентска пръчка и ще заръкомаха плавно и в такт. Задави ли се някой и почне да греша, той ще го потупа по гърба, за да му мине, ще му донесе водича да сръбне и след това ще бръкне в задния си джоб на панталона, ще извади смачкани нотни листове и ще почне да ги раздава на по-слабите изпълнители:

— На — ще рече, — на, дядо Йовко! Вземи нотите, че си я позабравил малко! Къде си се покатерил над петолинието чак! То не е тройното господи помилуй!

Или пък:

— Е, хей! Чичо Стоене, грош не струваш тая сутрин! Какво тъй гълташ бемолите, без да ги дъвчеш!

Или най-сетне:

— Дядо Дамянее, вземи, вземи книжката и гледай нотите, че много ниско ти бие мерникът днес!

И дядо Дамян Куцията ще запре за момент, ще поизпъне превързания си крак и ще свие вежди от болки; след това ще се ухили с беззъбата си уста някак виновно и ще рече:

— От влагата е, Тинкоо! От мъглата е, дядовото! Нали видиш навън каква киша е...

Разсъмва се. Започва пак да ръми. Около купчините смет настръхнали от студ циганчета ровят и дирят игли, копчета или изгубен някой лев. Липите край чешмата на площада, свлекли жълтите си дрехи на земята, правят утринния си душ на дъжда. Тропот и тракане на кепенци се чува към чаршията, а някъде провлечено и монотонно се носи:

— Ми-лин-ки тооплеее!... Пааарят!...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.